

อักษร U และอักษร V ที่ห้องฝาแฝด และอักษร W เพื่อนต่างชาติ สัญชัย สุลักษณ์านนท์ และ ป้อมเพชร ตามังกร

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

The close relationship of the letters U, V and W

Sanchai Sulaksananon and Pompert Thanangkorn

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Academic Article

Article History:

Received 19 September 2019

Revised 26 December 2019

Accepted 26 December 2019

คำสำคัญ

ประวัติอักษร

ภาษาละติน

ภาษาฝรั่งเศส

ภาษาอังกฤษ

วิวัฒนาการทางภาษา

Keywords:

history of letters

Latin

French

English

evolution of language

บทคัดย่อ

อักษร U และอักษร V นับว่ามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่ใช่เพียงเพราะเรียงลำดับต่อเนื่องกันมาในระบบอักษร ทั้งคู่ถือว่าเป็นอักษรตัวเดียวกันในภาษาละติน และใช้แทนเสียงสองเสียง คือเสียงสระ [u] และเสียงอรรสระ [w] ก่อนที่เสียงแรกจะพัฒนากลายเป็นเสียงสระ [y] และเสียงที่สองกลายเป็นเสียงพยัญชนะ [v] ในภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่ช่วงยุคกลาง การที่อักษรแฝดคู่นี้ใช้แทนสองเสียงก่อให้เกิดความสับสนในการอ่านเป็นอย่างมาก นำมาสู่การปฏิรูปการเขียนสะกดครั้งใหญ่ในภาษาฝรั่งเศสเพื่อให้อักษรทั้งสองตัวนี้แยกออกจากกัน ส่วนอักษร W นั้นภาษาฝรั่งเศสรับเข้ามาในระบบอักษรราวศตวรรษที่ 19 พร้อมกับคำยืมจากภาษาต่างประเทศ จึงไม่ใช่สะกดคำใดในภาษาฝรั่งเศสเลย บทความชิ้นนี้จะนำเสนอประวัติความเป็นมาทางภาษาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นมา วิวัฒนาการและความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของอักษรทั้งสามนี้เพื่อช่วยอธิบายปรากฏการณ์ทางภาษา

Abstract

The letters U and V are closely related not only in alphabet order. In Latin, they were used as the same letter and represented the same sounds ([u] and [w]) before evolving into [y] et [v] in French during the Middle Ages. The fact that these two letters represented the same sounds caused perplexity for readers. Thus, the French language undergo a reform of orthography in order that these two letters were separated completely. In addition, French alphabet borrowed the letter W around the 19th century from English to denote the consonant [v] and the semi-vowel [w] in foreign words, but not French words. This article aims to research into the origin, evolution and very close relationship between these three letters. Finally, we suggest how it can explain some linguistic phenomena.

* Corresponding author

E-mail address: sulaksananon@hotmail.com

1. บทนำ

เมื่อได้เห็นป้ายชื่อบอกสถานที่ราชการต่าง ๆ ในประเทศฝรั่งเศส เช่น *VNIVERSITE*, *INSTITVE*, ฯลฯ ก็ทำให้รู้สึกงงใจอยู่ไม่น้อย คำเหล่านี้ดูคั่นหน้าคั่นตาเป็นอย่างมาก ครั้นเมื่อตั้งสติได้ จึงเกิดคำถามขึ้นในใจว่าทำไมถึงเขียนสะกดด้วยอักษร *V* ทำไมไม่ใช่ใช้อักษร *U* แล้วจะอ่านออกเสียงอย่างไร รวมถึงชวนให้หวนระลึกถึงอีกว่าภาษาอังกฤษเรียกอักษร *W* ว่า *Double U* แต่ภาษาฝรั่งเศสกลับเรียกต่างออกไปเป็น *Double V* อักษรทั้งสามตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และใช้แทนเสียงใดกันแน่ คำถามมากมายน่าจะหาคำตอบที่ชัดเจนได้จากประวัติความเป็นมาของภาษา

2. อักษร *U* และอักษร *V* แผลดคนละฝาของภาษาแม่ละติน

ในภาษาละติน ทั้งอักษร *U* และ *V* ถือเป็นอักษรตัวเดียวกันและแทนเสียงแบบเดียวกัน โดยทำหน้าที่แทนเสียงสระ [u] เมื่อไม่ได้นำหน้าสระอื่น และเมื่อเขียนอยู่หน้าเสียงสระอื่น จะทำหน้าที่แทนเสียงอรรธสระหรือเสียงกึ่งพยัญชนะกึ่งสระ [w] คุณสมบัติที่แตกต่างกันระหว่างอักษรทั้งสองตัวเป็นเรื่องของอักษรวิธึ อักษร *V* มักใช้เขียนที่ตำแหน่งต้นคำ ในขณะที่อักษร *U* มักใช้เขียนที่ตำแหน่งกลางคำ ภาษาละตินไม่มีเสียงพยัญชนะเสียดแทรก [v] และไม่มีอักษร *W* ซึ่งภาษาฝรั่งเศสรับเข้ามาจากภาษาเยอรมันิก (Germanic) ในภายหลัง และใช้เขียนเฉพาะคำที่ยืมมาจากภาษาต่างประเทศเท่านั้น ดังนั้นคำใดที่เขียนสะกดด้วยอักษรตัวนี้จึงไม่ใช่คำภาษาฝรั่งเศสแท้หรือคำที่พัฒนามาจากภาษาละติน

เสียงสระหลัง [u] ของภาษาละตินได้พัฒนากลายเป็นเสียงสระหน้า [y] ในภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่ช่วงคริสต์ศตวรรษที่สี่ถึงเจ็ด ด้วยอิทธิพลของภาษาท้องถิ่นของชาวโกลัวส์ซึ่งมีการเปล่งเสียงสระหน้าแบบห่อริมฝีปาก (PERRET, 2008, p. 89) โดยทั่วไปแล้ว การห่อริมฝีปากมักจะเกิดกับสระหลัง ด้วยเหตุนี้เอง สระหน้าแบบห่อริมฝีปากจึงนับได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของภาษาฝรั่งเศส และเป็นอุปสรรคต่อการเปล่งเสียงของชาวต่างประเทศอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชาวไทยที่เรียนภาษาฝรั่งเศส เสียงสระ [y] และเสียงพยัญชนะ [v] ของภาษาฝรั่งเศสปัจจุบันไม่มีปรากฏในระบบเสียงของภาษาละติน มีเพียงเสียงอรรธสระ [w] ซึ่งค่อยๆ พัฒนามาเป็นเสียงพยัญชนะ [v] ในภาษาฝรั่งเศส ตัวอย่างเช่น คำละติน *VINU* [winu] กลายเป็น [vinu] ในคริสต์ศตวรรษที่สาม ก่อนที่จะลดเหลือเพียง *vin* [vɛ̃] อย่างที่เห็นในภาษาฝรั่งเศสปัจจุบัน คำละติน *VITA* [wita] กลายเป็น [vida] ในคริสต์ศตวรรษที่สี่ และพัฒนามาเป็น *vie* [vi] คำว่า *mauve* [mov] มาจากคำละติน *MALUA* [malwa] หรือคำว่า *laver* [lave] มาจากคำละติน *LAVARE* [laware] เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าเสียงพยัญชนะ [v] ในทุกคำของภาษาฝรั่งเศสจะมาจากเสียงอรรธสระ [w] เพราะมีบางคำที่

เกิดจากวิวัฒนาการแบบคู่ขนาน เสียง [v] ในบางคำอาจพัฒนามาจากเสียงพยัญชนะ [p] และเสียงพยัญชนะ [b] เช่น คำละติน *RIPA* [ripa] ค่อย ๆ พัฒนาเป็น [riba] ก่อนที่จะเปลี่ยนเป็น [riva] ตามลำดับ จนท้ายที่สุดกลายมาเป็นคำฝรั่งเศส *rive* [riv] ความสัมพันธ์ระหว่างเสียง [p] และเสียง [v] ยังมีให้เห็นได้ในคำว่า *loup* [lu] (ซึ่งเคยเปล่งเสียง [p]) เปลี่ยนเป็นเสียง [v] เมื่อเป็นเพศหญิง *louve* [luv] หรือในคำแยกย่อย *louveton* [luvtõ] ความสัมพันธ์ของเสียง [b] และเสียง [v] เห็นได้ในคำว่า *livre* [livR], *libraire* [libREr] และ *librairie* [libREri] ในคำว่า *hiver* [ivER] และ *hibernation* [ibERNAsjõ] หรือในคำกริยา *hiberner* [ivERne] และ *hiberner* [ibERne] ในคำคุณศัพท์ *hivernal* [ivERNal] และ *hibernal* [ibERNal] เป็นต้น

เสียงมักมีวิวัฒนาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตัวเขียนมักไม่สามารถตามการวิวัฒนาการของเสียงได้ทัน คำยังคงการเขียนรูปแบบเดิมอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ก่อนที่จะเกิดการปฏิรูปเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงและความเหมาะสม ดังนั้นอักษร U และอักษร V จึงหันมาใช้กำกับเสียง [y] และเสียง [v] แทนที่เสียง [u] และเสียง [w] ถึงกระนั้น การใช้อักษร V เป็นสัญลักษณ์เขียนแทนเสียงสระ [y] ยังคงมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการเลียนแบบการเขียนตามแบบโบราณก่อนมีการเปลี่ยนแปลงรูปสะกด ดังที่ปรากฏให้เห็นตามป้ายชื่อสถานที่ราชการต่าง ๆ ในประเทศฝรั่งเศสหรือในบางประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส เช่น *VNIVERSITE*, *INSTITVE*, *MVSEES*, *BIBLIOTHEQVE* ฯลฯ ซึ่งสร้างความฉงนให้ผู้พบเห็นอยู่ไม่น้อยหากไม่เข้าใจถึงประวัติความเป็นมาของตัวอักษร

หลังจากนั้น เสียงสระ [u] ได้ปรากฏโฉมขึ้นใหม่อีกครั้ง (เสียง [u] ของเดิมกลายเป็นเสียง [y] ไปแล้ว) เสียงเกิดขึ้นใหม่นี้พัฒนามาจากเสียง [o] หรือกลุ่มเสียง [ol] ของภาษาละติน และอาศัยอักษรตัวเดียวกันในการถ่ายทอดเสียง ด้วยเหตุนี้เอง ในยุคกลาง (Moyen Âge) อักษร U จึงสามารถใช้เขียนกำกับเสียงได้ถึงสามเสียงด้วยกัน ตั้งแต่เสียงพยัญชนะ [v] เสียงสระ [y] และเสียงสระ [u] ที่เกิดขึ้นใหม่ การที่อักษรหนึ่งตัวสามารถแทนเสียงได้ถึงสามเสียงสร้างปัญหาต่อการอ่านเป็นอย่างมาก เพราะไม่รู้ว่าจะแทนเสียงใดแน่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบางบริบทที่มีความกำกวม ในยุคนั้นรูปเขียน *PUR* อาจอ่านเป็นได้ทั้ง [pur] (pour) และ [pyr] (pur) เพราะเขียนสะกดเหมือนกัน ทำให้ผู้อ่านไม่รู้ว่าจะต้องการสื่อถึงคำไหนกันแน่ และอ่านออกเสียงสับสนปนเปกันไปหมด รูปเขียน *SEUE* สามารถอ่านเป็น *seue* (*sue*) หรือ *seve* (*sève*) รูปเขียน *FEUE* สามารถอ่านเป็น *feve* (*fève*) หรือ *feue* ยิ่งกว่านั้นอักษร I ยังเป็นทั้งเสียงสระและเสียงพยัญชนะด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้เอง รูปเขียน *IURE* สามารถเป็นได้ทั้งคำว่า *ivre* และคำว่า *jure* ในเวลาต่อมา จึงมีมาตรการแก้ปัญหาความสับสนเช่นนี้ด้วยการเติมอักษรพยัญชนะเพิ่มเข้าไปข้างหน้าอักษรตัวปัญหาเพื่อบอกความเป็นพยัญชนะ อักษรพยัญชนะที่นำมาใช้จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละคำโดยเลือกจากประวัติความเป็นมาของคำนั้น ๆ ในภาษาละติน

อักษร *P* เช่น *apvril* (คำละติน *aprilis*) - *avril, ensepvelir* (คำละติน *en – sepepire*) - *ensevelir*

อักษร *B* เช่น *febve* (คำละติน *faba*) - *fève, debvoir* (คำละติน *debere*) - *devoir*

อักษร *F* เช่น *brefve* (คำละติน *brevis*) - *bref*

อักษร *D* เช่น *advenir* (คำละติน *ad-venire*) - *advenir, adiouster* (คำละติน *ad-justus*) - *adjuster*

อักษร *P, B, F, D* ที่เติมเข้ามาหน้าอักษร *V* ทำหน้าที่เหมือนกัน ไม่ได้แทนเสียงใดเลย แต่บอกว่าอักษร *V* ที่ตามหลังมานั้นเป็นเสียงพยัญชนะ [v] ไม่ใช่เสียงสระ [u] ต่อมาภายหลังอิทธิพลของอักษรวิธีทำให้พยัญชนะเหล่านี้เริ่มเปล่งเสียงด้วยในท้ายที่สุด ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้คนต่างลืมนั่นประวัติความเป็นมากันไปหมดแล้ว ในสมัยโบราณนั้นการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ อาศัยการบอกเล่าแบบปากเปล่า ส่วนการจดบันทึกกลึงเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นเพียงการช่วยจำเพื่อป้องกันการตกหล่นหรือการหลงลืมข้อความเท่านั้น โดยมากแล้วผู้จดบันทึกส่วนใหญ่จะจดจำเนื้อหาได้ขึ้นใจเป็นอย่างดีอยู่แล้ว ดังนั้นการที่จะเขียนด้วยวิธีการแบบเดียวกันก็ไม่ได้สร้างปัญหาในการอ่านให้แก่ผู้จดบันทึกเองเลย การเขียนสะกดมักเป็นการถ่ายทอดเสียงโดยแท้จริง ไม่มีอักษรสัญญาณหรือตัวการ์ตูนซึ่งเป็นฝีมือของคนในยุคหลังเติมเข้ามาเพื่อช่วยแยกแยะคำพ้องเสียงออกจากกัน เนื่องจากต้องประสบกับความยุ่งยากในการอ่านบันทึกของคนรุ่นเก่า จึงค้นหาวิธีการสร้างความกระจ่างให้กับการอ่านขึ้นมา

อักษรวิธีของภาษาละตินมีลักษณะเป็นการถ่ายทอดเสียง (*écriture phonétique*) อักษรที่ใช้มักตรงกับเสียงที่เปล่งออกมา แต่เมื่อภาษาฝรั่งเศสต้องนำเอาอักษรละตินมาใช้ถอดเสียงคำภาษาฝรั่งเศสซึ่งมีระบบเสียงแตกต่างกันอย่างมาก จึงเกิดการไม่ลงรอยกันระหว่างเสียงและอักษรและสร้างปัญหาตามมาอย่างมากมาย ภาษาละตินเป็นภาษาเขียนเดียวที่นักบวชรู้จักและเขียนเป็น (พวกนักบวชเป็นพวกแรก ๆ ที่ถ่ายทอดภาษาฝรั่งเศสลงเป็นลายลักษณ์อักษร) ดังนั้นจึงพยายามนำเอาอักษรละตินมาปรับใช้กับภาษาฝรั่งเศสเท่าที่สามารถทำได้ ตอนแรกอักษรวิธีของภาษาฝรั่งเศสเองก็เป็นลักษณะการถ่ายทอดเสียง ไม่ได้มีความสลับซับซ้อนแต่ประการใด เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของภาษา กล่าวคือ สัญลักษณ์หนึ่งตัวแทนเสียงหนึ่งเสียง ต่อมาการคัดลอกเอกสารตกไปอยู่ในมือของนักคัดลอกเอกสารมืออาชีพ ทำให้อักษรวิธีเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าไปอย่างสิ้นเชิง อักษรแสดงประวัติความเป็นมาของคำมีปรากฏให้เห็นเพื่อใช้แยกแยะคำพ้อง ตัวอย่างเช่น คำว่า *pie* (ซึ่งเป็นได้ทั้ง *pie* และ *piéd*) เขียนใหม่เป็น *piéd* (ภาษาละติน *pedis*) คำว่า *feve* เขียนใหม่เป็น *febve* (ซึ่งอักษร *B* ทำหน้าที่ช่วย

บอกว่าอักษร *V* ที่ตามหลัมาแทนเสียงพยัญชนะ *B* เหตุผลที่เลือกใช้อักษร *B* ก็เพราะเสียง [b] พัฒนามาจากเสียง [v])

หลังจากนั้นภาษาฝรั่งเศสค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนการเขียนสะกดคำ ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 เกิดการปฏิรูปการเขียนสะกดคำครั้งใหญ่ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในครั้งนี้อย่างยิ่งคือนายแพทย์ Sylvius¹ ผู้เสนอให้แยกอักษร *U* ออกจากอักษร *V* อย่างเด็ดขาดเพื่อความชัดเจน เขาเสนอให้ใช้อักษร *U* แทนเสียงสระ [y] และอักษร *V* กำกับเสียงพยัญชนะ [v] นอกจากนั้นแล้ว ยังสร้างอักษรใหม่เพิ่มขึ้นมา เนื่องจากอักษร *V* ซึ่งใช้เขียนที่ต้นคำมีเฉพาะอักษรตัวใหญ่ จึงต้องเพิ่มอักษรตัวเล็กเข้ามาเพื่อใช้เขียนภายในคำ และอักษร *U* ซึ่งใช้เขียนภายในคำมีเฉพาะอักษรตัวเล็ก จึงต้องเพิ่มอักษรตัวใหญ่เข้ามาเพื่อใช้เขียนที่ตำแหน่งต้นคำ เมื่อนำอักษร *U* ไปใช้แทนเสียงสระ [y] แล้ว ทำให้ต้องหาอักษรใหม่มาทดแทนเสียงสระ [u] ที่เกิดขึ้นใหม่ แต่ด้วยจำนวนอักษรมีอยู่จำกัดและไม่ได้มีความคิดที่จะสร้างอักษรใหม่ขึ้นมาใช้ วิธีแก้ปัญหาก็คือการนำอักษรที่มีอยู่มาประสมกัน อักษรคู่ *OU* จึงถูกนำมาใช้แทนเสียงสระ [u] ซึ่งเกิดขึ้นใหม่

กระนั้นก็ตามต้องรอเวลานานกว่าสองศตวรรษถัดมา การผ่าตัดแยกอักษรคู่แฝด *U* และ *V* จึงเป็นที่นิยมแพร่หลายและทางราชบัณฑิตยสถานฝรั่งเศสยอมรับและนำไปใช้อย่างเป็นทางการ ระบบอักษรแสดงให้เห็นถึงการเรียงลำดับที่สัมพันธ์กันระหว่างอักษร *U* และอักษร *V* ต่อมาเมื่อภาษาฝรั่งเศสรับเอาอักษร *W* เข้ามาใช้ ก็จัดเรียงต่อท้ายอักษรทั้งคู่นี้ เพราะจัดอยู่ในกลุ่มที่แทนเสียงแบบเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่เข้ามาหลังจากอักษร *Y* และอักษร *Z* พร้อมทั้งให้ชื่ออักษรตัวนี้ว่า *Double V* ซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษ อาจเป็นเพราะภาษาฝรั่งเศสมองเห็นถึงความเป็นพยัญชนะ เนื่องจากรับเอามาจากภาษาเยอรมันิกซึ่งใช้แทนเสียงพยัญชนะ [v] ในขณะที่ภาษาอังกฤษเรียกอักษรตัวนี้ว่า *Double U* อาจเป็นเพราะเห็นถึงความเป็นสระ เนื่องจากใช้แทนเสียงอรรสระ [w] ด้วยเหตุนี้เอง ภาษาฝรั่งเศสใช้อักษร *W* แทนเสียงพยัญชนะ [v] ในคำที่มาจากภาษาเยอรมัน และมักแทนเสียงกึ่งสระ [w] ในคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ยกเว้นคำที่กลมกลืนไปกับระบบเสียงของภาษาฝรั่งเศสแล้ว ก็จะแทนด้วยเสียงพยัญชนะ [v] เช่นเดียวกับคำจากภาษาเยอรมัน

เมื่อเกิดความชัดเจนดังนี้แล้ว อักษรพยัญชนะสัญญาณหรืออักษรการันต์จึงหมดความจำเป็นลง ภาษาฝรั่งเศสต้องเปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างมากมาย อักษรสัญญาณต่าง ๆ หายไปจนเกือบหมดสิ้นในการเขียนสะกดคำ คำว่า *apvril* เขียนใหม่เป็น *avril* คำว่า *devoir* ลดรูปสะกดเป็น *devoir*, ฯลฯ อักษรสัญญาณ *P* และ *B* ซึ่งทำหน้าที่บอกว่าอักษร *V* เป็นเสียงพยัญชนะถูกตัดทิ้งไป กระนั้นอักษรสัญญาณไม่ได้ถูกตัดทิ้งไปจนหมดเสียทีเดียวนัก ยังคงพอ

¹ Jacques Dubois (Jacobus Sylvius ค.ศ. 1478 - 1555) นายแพทย์และนักกายวิภาคชาวฝรั่งเศส ตีพิมพ์หนังสือ *ไวยากรณ์ภาษาฝรั่งเศส* ในปี ค.ศ. 1531

หลงเหลือให้เห็นได้บ้างในบางคำและที่สำคัญมีการเปล่งเสียงอีกด้วย เช่น คำว่า *advenir* [advəniʁ] เป็นต้น นามสกุล *Lefebure* นับว่าเป็นนามสกุลที่แพร่หลายมากในประเทศฝรั่งเศส แต่สำหรับชาวต่างชาติแล้วกลับเป็นคำที่อ่านยากมากหากไม่รู้จักหรือไม่เคยได้ยินมาก่อน นามสกุลนี้เป็นรูปเขียนสะกดดั้งเดิมของ *Lefèvre* อักษร *B* ทำหน้าที่เป็นสัญญาณบอกให้อักษร *U* แทนเสียงพยัญชนะ [v] เมื่ออักษร *V* ถูกแยกออกจากอักษร *U* ดังนั้นอักษรสัญญาณ *B* จึงหมดความจำเป็นและถูกตัดทิ้งไป แต่ด้วยความเข้าใจผิด ทำให้เกิดรูปเขียน *Lefebvre* ขึ้นมา โดยมีทั้งอักษรสัญญาณ *B* และใช้อักษร *V* ในเวลาเดียวกัน ปัจจุบันนี้รูปสะกดของนามสกุลนี้ จึงยังมีให้เห็นทั้งสามรูปแบบ (*Lefebure*, *Lefèvre*, *Lefebvre*)

ในภาษาฝรั่งเศสปัจจุบัน อักษร *V* นับว่าเป็นอักษรที่มีความสม่ำเสมอที่สุดตัวหนึ่ง เพราะแทนเสียงพยัญชนะ [v] เพียงเสียงเดียว ไม่แทนเสียงอื่นเลย แต่เสียง [v] ยังสามารถแทนด้วยอักษร *W* ในคำยืมจากภาษาต่างประเทศ และยังแทนด้วยอักษร *F* เมื่ออ่านเชื่อมเสียงใน *neuf heures* [nœvœʁ] และ *neuf ans* [nœvɑ̃] อักษร *V* เป็นอักษรในบรรดาอักษรเพียงไม่กี่ตัวที่ไม่มีรูปสะกดซ้อนเป็น *VV*

ในขณะที่อักษร *U* นั้นไม่ได้แทนเสียงสระ [y] เสมอไป แต่ยังแทนเสียงอรรธสระ [ɥ] และ [w] รวมถึงเสียงสระ [u] นอกจากนั้นแล้วยังทำหน้าที่เป็นอักษรสัญญาณโดยไม่แทนเสียงใดเลย

อักษร *U* แทนเสียงสระ [y] เมื่อตามหลังด้วยเสียงพยัญชนะหรือไม่ตามด้วยเสียงใดเลย เช่น ในคำว่า *pur* [pyʁ], *tu* [ty] แต่เมื่อนำหน้าเสียงสระอื่น เสียงสระ [y] จะเปลี่ยนเป็นเสียงอรรธสระ [ɥ] เช่น ในคำว่า *lui* [lɥi], *nuage* [nɥaʒ] เป็นต้น

อักษร *U* แทนเสียงอรรธสระ [w] เมื่อใช้ร่วมกับอักษร *G* (*GU*) หรือ *Q* (*QU*) ในคำที่ยืมมาจากภาษาละตินรวมถึงภาษาลูกอื่นๆ กลุ่มเสียง [gw] และ [kw] มักนำหน้าเสียงสระ [a] เช่น คำว่า *équation* [ekwasjõ] (*aequatio* ละติน) หรือคำว่า *iguane* [igwan] (*iguana* สเปน) (BECHADE, 1994, p. 40) และยังมีอีกหลาย ๆ คำซึ่งจัดอยู่ในหมวดคำศัพท์ชั้นสูง (mots savants) เช่น คำว่า *lingual* [lɛ̃gwal], *jaguar* [ʒagwar], *adéquat* [adəkwa] เป็นต้น

คำจากภาษาละตินซึ่งสะกดด้วย *-QUA-* ก็เชื่อว่าต้องเปล่งเสียงเป็น [kwa] เสมอไป คำที่ปรับเปลี่ยนมาเป็นภาษาฝรั่งเศสอย่างสมบูรณ์แบบแล้วจะเปล่งเสียงเหลือแค่ [ka] เท่านั้น เช่น คำว่า *qualité* [kalite], *qualification* [kalifikasjõ], *quatre* [katʁ] เป็นต้น และการเปล่งเสียงแบบนี้มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลเหนือคำภาษาละตินอื่นๆ ที่เหลือ กลุ่มอักษร *QU + A* ที่ตำแหน่งต้นคำนั้นอาจเปล่งเสียงอรรธสระในบางคำหรือไม่เปล่งเสียงในบางคำ ส่วนบางคำนั้นก็ยังสามารถเลือกที่จะเปล่งเสียงหรือไม่เปล่งเสียงก็ได้ เช่น คำว่า *quadratique* [k(w)adratik], *quadrillion* [k(w)atʁiljõ], ฯลฯ นั่นหมายความว่าภาษาฝรั่งเศสมีแนวโน้มที่จะลดการเปล่ง

เสียงลงเหลือเพียง [ka] เท่านั้น หรือแม้แต่คำที่มาจากกลุ่มเดียวกันก็ตาม เช่น คำที่ขึ้นต้นด้วย *quadri-* ไม่เปล่งเสียงอรรถสระในคำว่า *quadrichrome* [kadrikrom] และเปล่งเสียงหรือไม่เปล่งเสียงก็ได้ในคำว่า *quadrichromie* [kwadrikromi] แต่ก็ยังคงมีบางคำที่ยืนหยัดเปล่งเสียงเป็น [kwa] อย่างไม่เปลี่ยนแปลง เช่น คำว่า *quartz* [kwarts], *quartidi* [kwartidi], *quarto* [kwarto], ฯลฯ กลุ่มเสียง [kw] ซึ่งสะกดด้วย -QU- มักตามหลังด้วยเสียง [a] ในคำที่มาจากภาษาละติน แต่ในคำภาษาต่างประเทศอื่น อาจตามหลังด้วยสระเสียงอื่นได้อีกด้วย เช่น -QUE- ในคำว่า *quetsche* [kwetʃ] ซึ่งยืมมาจากภาษาเยอรมัน *Zwetsche* กลุ่มอักษร QUA ยังอาจแทนเสียง [kwɛ] ในคำยืมจากภาษาอังกฤษ ซึ่งได้แก่ คำว่า *quaker* [kwækə], *quakeresse* [kwækɛs], *quakerisme* [kwækərisim] คำยืมจากภาษาอังกฤษที่เขียนสะกดด้วย SQUA จะต้องเปล่งเสียงเป็น [skwa] เกือบทั้งหมด เช่น คำว่า *square* [skwar], *squash* [skwɑʃ], *squat* [skwat] เป็นต้น ยกเว้นคำว่า *squaw* ซึ่งเปล่งเสียงเป็น [skwo] เนื่องจากต้องตัดแบ่งคำออกเป็น *squ-aw* และคู่อักษร AW แทนเสียงสระ [o] กลุ่มอักษร QUI ซึ่งออกเสียงเป็น [kwi] พบเห็นได้ในคำว่า *quid* [kwid] (หรือ [kpid]) และคำภาษาอังกฤษ *quick* [kwik] โดยปกติแล้วที่ตำแหน่งต้นคำ อักษร Q ต้องตามหลังด้วยอักษร U เสมอ ไม่ว่าจะแทนเสียงใดก็ตาม กระนั้นก็มีคำยกเว้นอยู่หนึ่งคำ ได้แก่ คำว่า *qwerty* [kwerti] ซึ่งหมายถึงระบบแป้นพิมพ์สร้างคำจากการเรียงอักษรหกตัวบนแป้นพิมพ์ภาษาอังกฤษ (แถวบนซ้ายมือถัดจากตำแหน่งที่วางนิ้ว) ในขณะที่แป้นพิมพ์ภาษาฝรั่งเศสใช้ระบบ *azerty* [azerti] โดยทั่วไปแล้ว กลุ่มอักษร QU จะไม่ตามหลังด้วยเสียงสระ [u] ซึ่งเขียนสะกดด้วยคู่อักษร OU แต่กลับพบเห็นได้ในคำยืม เช่น คำว่า *rastaquouère* [rastakwɛr] หรือในคำแสลง เช่น คำว่า *piquouse* [pikuz] ซึ่งสร้างมาจากคำว่า *piqure* ในกรณีนี้ คู่อักษร QU ต้องอ่านเป็นเพียงเสียงพยัญชนะ [k] โดดๆ ไม่อาจแทนกลุ่มเสียง [kw] ได้เลย

กลุ่มอักษร GU + A ที่ตำแหน่งต้นคำมีการใช้ที่แตกต่างจากกลุ่มอักษร QU + A โดยทำหน้าที่แทนเสียง [gwa] เสมอ เพราะหากต้องการคู่เสียง [ga] ก็ไม่จำเป็นต้องมีอักษรสัญญาณ U และยังไม่มีการพัฒนาจากเสียง [gwa] ไปเป็นเสียง [ga] เหมือนอย่างในกรณีของ QUA กลุ่มอักษร GUA แทนเสียง [ga] เฉพาะในคำว่า *aiguade* จากภาษาถิ่นในแคว้นโปรวองซ์ ออกเสียงว่า [ɛgad] ส่วน GU + สระอื่นๆ แทนเสียง [g] หรือคู่เสียง [gu] เท่านั้น ไม่แทนกลุ่มเสียง [gw] เลย ในคำวิสามานยนามอย่าง *copenhagois* [kɔpɔnagwa] และ *pragois* [pragwa] นั้น เสียงอรรถสระ [w] เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัย -OIS [wa] ที่มาเติมข้างหลัง ไม่ใช่จากอักษร U

อักษร U ยังทำหน้าที่เป็นอักษรสัญญาณตามหลังอักษร G เพื่อให้เปล่งเสียงเป็น [g] เมื่ออยู่หน้าสระ E และ I เช่นในคำว่า *guêpe* [gɛp], *gui* [gi] เป็นต้น และเขียนสลับจาก EU

เป็น *UE* เมื่อต่อหลังอักษร *C* และ *G* เพื่อคงเสียง [k] และ [g] ในคำอย่างเช่น *accueil* [akœj], *orgueil* [ɔʁgœj] เป็นต้น กลุ่มอักษร *CUE* นั้นจะพบให้เห็นได้ในคำยืมจากภาษาสเปน โดยแปลงเสียงเป็น [kwe] ได้แก่ คำว่า *cuesta* [kwesta] และ *cueva* [kweva]

ท้ายสุด ในคำยืมจากภาษาต่างประเทศ อักษร *U* อาจแทนเสียงสระ [u] เช่น *sushi* [suʃi] จากภาษาญี่ปุ่น *washu* [waʃu] จากภาษาจีน แม้แต่ในกรณีที่ว่าอยู่หน้าสระอื่น เช่น *vishnuisme* [viʃnuism], *vishnuiste* [viʃnuist], *tuvaluan* [tyvaluã], *vanuatuan* [vanuatuã] เป็นต้น คำจากภาษาต่างประเทศที่กลืนเข้าสู่ระบบภาษาฝรั่งเศสอย่างสมบูรณ์แบบแล้วก็จะแปลงเสียงตามแบบคำภาษาฝรั่งเศส เช่น คำว่า *judo* [zydo] จากภาษาญี่ปุ่น หรือคำว่า *rugby* [rygbi] จากภาษาอังกฤษ

3. อักษร *W* จากบ้านใกล้เรือนเคียง

ในปัจจุบันภาษาฝรั่งเศสมีคำจำนวนมากมายที่ประกอบด้วยเสียงอรรถสระ [w] แม้แต่ในคำสำคัญๆ และใช้บ่อยมากที่สุดในชีวิตประจำวัน อย่างเช่น คำตอบรับ *oui* [wi] หรือคำถาม *quoi* [kwa] รวมถึงคำสรรพนาม *moi* [mwa], *toi* [twa], ฯลฯ แต่กลับไม่มีคำฝรั่งเศสแท้ๆ เลยสักคำเดียวที่สะกดด้วยอักษร *W* คำที่สะกดด้วยอักษรตัวนี้ทุกคำมาจากภาษาต่างประเทศ และแทนเสียงได้ถึงสองเสียง คือ เสียงอรรถสระ [w] หรือเสียงพยัญชนะ [v] ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของคำ ภาษาเยอรมันก็ประดิษฐ์อักษร *W* ขึ้นมาใช้ และชาวอังกฤษรับเข้าไปไว้ในภาษาของตนตั้งแต่ยุคกลาง ส่วนภาษาฝรั่งเศสนำเข้าอักษรตัวนี้เข้ามาใช้ในระบบอักษรราวคริสต์ศตวรรษที่ 19 และเรียกชื่ออักษรตัวนี้ว่า *Double Vé* ภาษาเยอรมันเรียกเป็น *Vé* ในขณะที่ภาษาอังกฤษกลับเรียกชื่อเป็น *Double U* อักษรตัวนี้เป็นอีกหนึ่งอักษรซึ่งไม่ปรากฏซ้ำต่อเนื่องกันในคำใดทั้งสิ้น ไม่มีคำใดสะกดด้วยคู่อักษร *WW*

เมื่อเข้ามาสู่ระบบของภาษาฝรั่งเศส สถานะของความเป็นพยัญชนะปรากฏให้เห็นอย่างเด่นในอักษรวิธี เพราะคำนำหน้านามจะไม่ลดรูปหรือเชื่อมเสียงกับคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวนี้เลย ไม่ว่าคำนั้นยืมมาจากภาษาใด แม้ว่าจะแทนเสียงอรรถสระก็ตาม เช่น *le watt* [wat], *le web* [web], ฯลฯ ในขณะที่เสียงเดียวกันซึ่งสะกดด้วย *OU* กลับต้องลดรูปคำนำหน้านาม เช่น คำว่า *l'ouest* [lwest] ทั้งนี้ก่อนหน้าคริสต์ศตวรรษที่ 19 ภาษาฝรั่งเศสเขียนสะกดคำยืมจากภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่เข้ามาด้วยอักษรสระคู่ *OU* อย่างเช่น คำยืมจากภาษาแอฟริกา เช่น *ouistiti* [wistiti], *oued* [wed], ฯลฯ รวมถึงคำนาม *ouest* (และที่อื่น ๆ) ก็ยืมมาจากคำว่า *west* ของภาษาอังกฤษตั้งแต่สมัยคริสต์ศตวรรษที่ 11 ก่อนการนำอักษร *W* เข้ามาใช้ในการเขียนสะกด หรือยังพบเห็นได้ในคำวิสามานยนาม อย่างเช่น คำวิสามานยนาม *Edward*

เขียนสะกดคำเป็น *Edouard* ในภาษาฝรั่งเศสซึ่งจะเปล่งเสียงอรรถสระ [w] ควบกับพยัญชนะที่นำหน้ามา ไม่ได้เปล่งเสียงแยกออกมาเป็นเสียงต้นของพยางค์หลังเหมือนภาษาอังกฤษ

PERRET (2008, p. 143) กล่าวว่าพจนานุกรมหลาย ๆ เล่มในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เรียกอักษรตัวนี้ว่าเป็น « lettre étrangère » หรือ “อักษรต่างชาติ” ในคำยืมจากภาษาเยอรมัน อักษรตัวนี้แทนเสียงพยัญชนะ [v] เช่น คำว่า *walkyrie* [valkiri], *wisigoth* [vizigo], ฯลฯ ส่วนในคำที่ยืมมาจากภาษาอังกฤษ อักษร *W* เปล่งเสียงเป็นอรรถสระ [w] เช่น คำว่า *watt* [wat], *whisky* [wisky], *week-end* [wikend] เป็นต้น ยกเว้นคำว่า *warrant* กลับเปล่งเสียงเป็น [varã] ทั้ง ๆ ที่ภาษาอังกฤษออกเสียงเป็น [wɔrənt] พจนานุกรม *Le Petit Robert* ฉบับเก่า ๆ ให้วิธีอ่านของคำนี้ไว้สองแบบ คือ [warãt] หรือ [varãt] ในขณะที่คำแยกย่อยอื่น ๆ อย่างเช่น *warranter* [varãte] กลับเปล่งเสียงโดยใช้เสียงพยัญชนะเท่านั้น ปัจจุบันนี้การอ่านเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางเดียวทั้งหมด เสียงอรรถสระได้เลือนหายไป เหลือเพียงวิธีการอ่านโดยใช้เสียงพยัญชนะ [varãt] แบบเดียวเท่านั้น นับเป็นการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับระบบเสียงของภาษาฝรั่งเศสเป็นที่เรียบร้อย กระบวนการแบบนี้เคยเกิดขึ้นแล้วครั้งหนึ่งในสมัยที่เสียง [w] ของคำในภาษาละตินค่อย ๆ พัฒนากลายมาเป็นเสียงพยัญชนะ [v] ดังนั้นคำยืมจากภาษาอังกฤษที่สะกดด้วยอักษร *W* จึงแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มที่ยังคงเสียงอรรถสระ [w] เหมือนภาษาอังกฤษ และกลุ่มที่เปล่งเสียงเป็น [v] การปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเสียงภาษาฝรั่งเศสเห็นได้ชัดในกรณีที่เป็นสระประสม หรือในกรณีที่หน่วยเสียง /w/ ทำหน้าที่เป็นเสียงสะกด (ซึ่งเปล่งเสียงเป็น [v]) เพราะทั้งสองปรากฏการณ์ไม่มีให้พบเห็นในภาษาฝรั่งเศส

บางครั้งการที่อักษรตัวเดียวกันแทนเสียงได้ถึงสองเสียงโดยไม่มื่ออะไรมาช่วยแบ่งแยกให้ชัดเจนอาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้ หนังสือแบบเรียนภาษาฝรั่งเศสที่เขียนเป็นภาษาไทย บางเล่มซึ่งยึดอักษรเป็นหลักตั้งต้นในการอธิบายการออกเสียงได้อธิบายว่า

W ออกเสียงเหมือน *V* ในคำว่า *voice* ตัวอย่าง *wagon*

(คู่มือสนทนาฉบับพกพาภาษาฝรั่งเศส, 2556, น. 8)

ซึ่งไม่ได้แตกต่างจาก *whisky* ที่อ่านออกเสียงเป็น *วิสกี*

หรือบางเล่มก็กล่าวว่า

อักษร *V* แทนเสียงพยัญชนะ [v] ส่วนอักษร *W* แทนเสียงกึ่งสระ [w] เช่น คำว่า

wagon, whisky

(สอวรงค์ มะลิกุล, 2556, น. 7)

ถึงแม้ว่าจะจะเป็นอักษรตัวเดียวกัน แต่อักษร *W* ในคำว่า *wagon* และ *whisky* เปล่งเสียงแตกต่างกัน คำแรกอ่านเป็น [vagõ] และคำที่สองอ่านเป็น [wiski] คำว่า *wagon* มาจากภาษาอังกฤษก็จริง แต่เป็นคำยืมจากภาษาดัตช์อีกต่อหนึ่ง จึงเปล่งเสียงเป็นเสียงพยัญชนะ

ไม่ใช่เสียงอรรถสระ ส่วนคำที่สองมาจากภาษาอังกฤษ จึงเปล่งเสียงเป็นเสียงอรรถสระ ไม่ใช่เสียงพยัญชนะเสียดแทรก อักษร *W* ในคำที่มาจากภาษาอังกฤษบางคำก็ไม่จำเป็นต้องเปล่งเสียงเป็น [w] เสมอไป หากไม่ได้ยู่ตำแหน่งต้นคำ และได้ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเสียงของภาษาฝรั่งเศส เมื่อนำคำภาษาอังกฤษ *interview* [ɛ̃tɛrvju] มาสร้างเป็นคำกริยาตามแบบอย่างภาษาฝรั่งเศส ก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการเปล่งเสียงให้เหมาะสมโดยใช้เสียงพยัญชนะ [v] เข้ามาช่วย ทำให้ได้กริยา *interviewer* [ɛ̃tɛrvjuvɛ] ขึ้นมาเนื่องจากเสียงอรรถสระ [w] ไม่ปรากฏร่วมกับเสียงสระ [u] และยากที่จะปรากฏระหว่างเสียงสระ ดังนั้นอักษร *W* ในคำนี้แทนเสียง [v] การเติมปัจจัยขึ้นต้นด้วยสระลงที่ท้ายเสียง [u] อาจทำได้โดยเปลี่ยนเสียงสระ [u] เป็นอรรถสระปฏิภาค [w] ซึ่งมักเป็นคำภาษาฝรั่งเศสซึ่งมีการสลับเปลี่ยนเสียงอยู่แล้ว เช่น คำว่า *avouer* [avwɛ], *jouer* [ʒwɛ], ฯลฯ สำหรับคำยืมจากภาษาต่างประเทศหรือคำวิสามานยนามซึ่งต้องการรักษาเสียงสระ [u] ของรากคำศัพท์เอาไว้ อาจต้องเพิ่มเสียงพยัญชนะ [v] เข้ามาคั่นระหว่างสระ [u] และสระของปัจจัย ดังเช่นพลเมืองของประเทศเปรู *Pérou* [peru] ต้องเป็นชาว *Pérouvien* [peruvjɛ̃] ส่วนชาวเมือง *Poitou* [pwatu] นั้นเรียกกันเป็น *Poitevin* [pwatvɛ̃] โดยเปลี่ยนจากเสียงสระเป็นเสียงพยัญชนะ หรือกระทำได้โดยไม่เปลี่ยนเสียงและไม่เติมเสียง [v] เช่น คำว่า *hindouisme* [ɛ̃duism], ฯลฯ คำภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ถูกปรับเปลี่ยนให้เปล่งเสียงตามความถนัดของภาษาฝรั่งเศส คำว่า *steward* ต้องเปล่งเสียงเป็น [stiwart] ไม่ใช่เหมือนอย่างในภาษาอังกฤษ ซึ่งหนังสือแบบเรียนภาษาฝรั่งเศสบางเล่มสอนให้อ่านเหมือนภาษาอังกฤษเป็น *สจิวต* (กรชนก ชัยอนันต์, 2556, น. 85) คำว่า *New* นั้นเปล่งเสียงเป็น [nju] ตามสำเนียงภาษาอังกฤษ และเป็น [nu] ตามสำเนียงอเมริกัน เมื่อเข้ามาสู่ภาษาฝรั่งเศส จึงยังรักษาการเปล่งเสียงแบบดั้งเดิม เนื่องจากตรงกับระบบเสียงของชาวฝรั่งเศส เช่น *Newton* เปล่งเสียงเป็น [njuɔ̃tɔ̃n] เนื่องจากเป็นชื่อของนักวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษ ในขณะที่มหานคร *New York* ซึ่งเป็นเมืองในสหรัฐอเมริกา เปล่งเสียงเป็น [nujɔ̃rk]

ภาษาละตินสูญเสียเสียงอรรถสระ [w] ไปตามวิวัฒนาการของภาษาในช่วงเวลาหนึ่ง (เสียงอรรถสระ [w] กลายเป็นเสียงพยัญชนะ [v] ในคริสต์ศตวรรษที่ห้า) ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ต่อมาในช่วงคริสต์ศตวรรษที่สิบ เมื่อต้องหยิบยืมคำจากภาษาของผู้รุกรานเข้ามาใช้ ชาวโรมันเปล่งเสียง [w] ของชาวเผ่าเยอรมันิกเป็นคู่เสียง [gw] การเปล่งเสียงที่เพดานอ่อนของอรรถสระส่งอิทธิพลให้เกิดเสียงพยัญชนะโฆษะ [g] ควบคู่ขึ้นมาพร้อมกันด้วย ภายหลังคู่เสียงนี้ได้วิวัฒนาการต่อเนื่องโดยเปล่งเสียงลดลงเหลือเพียงเสียงพยัญชนะ [g] กลับกลายเป็นว่าเสียงอรรถสระดั้งเดิมหายสาบสูญไปอย่างสิ้นเชิงโดยไม่หลงเหลือร่องรอยใด ๆ ไว้เลย เนื่องจากเสียง [w] เป็นเสียงควบหรือเสียงรอง จึงถูกเสียงพยัญชนะต้นกลบหมด ปรากฏการณ์เช่นนี้พบเห็นได้แม้แต่ในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้เอง คำจำนวนมากที่ขึ้นต้นด้วยเสียง [w] เปลี่ยน

มาเป็นขึ้นต้นด้วยเสียง [g] แทนในคำภาษาฝรั่งเศส ตัวอย่างเช่น ชื่อ *Guillaume (le Conquérant)* ก็คือ *William (the Conqueror)* ในทางกลับกัน เมื่อหนังสือประวัติศาสตร์อังกฤษกล่าวถึงบุคคลชาวฝรั่งเศสที่มีนามว่า *Guillaume* ก็เทียบเป็น *William* เช่นในกรณีของ *Guillaume de Nogaret* ปรับเปลี่ยนเป็น *William of Nogaret* แต่ปัจจุบันคนฝรั่งเศสคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากขึ้นและสามารถเปล่งเสียง [w] ที่ตำแหน่งต้นคำได้ จึงไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนพระนามเจ้าชาย *William* เหมือนบุคคลในประวัติศาสตร์อีกต่อไป ส่วน *Galles (Pays de)* ก็คือแคว้น *Wales* เพราะฉะนั้นคนฝรั่งเศสจึงเรียกตำแหน่งรัชทายาทแห่งสหราชอาณาจักร *Prince of Wales* ว่า *Prince de Galles*

เสียง [g] จะเขียนสะกดด้วย *GU* เมื่อตามหลังอักษรสระ *I* หรือ *E* โดยที่อักษร *U* ทำหน้าที่เป็นอักษรสัญญาณเพื่อบอกให้เปล่งเสียงอักษร *G* เป็นเสียง [g] ไม่ใช่เสียง [ʒ] และเมื่อตามหลังด้วยอักษรสระ *A, O, U* จะเขียนสะกดด้วยอักษร *G* เพียงตัวเดียว คำเหล่านี้มีอยู่ไม่น้อย เช่น คำว่า *guerre* เทียบกับภาษาอังกฤษ *war* คำว่า *garant* เทียบกับ *warrant* เป็นต้น หากมองอย่างผิวเผินจะพบว่าคำเหล่านี้มีหน้าตาและเสียงที่แตกต่างกันมาก ทั้ง ๆ ที่ในอดีตกาลเสียงทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น นอกจากนั้นแล้วกลุ่มเสียง [gw] และ [kw] ของภาษาละตินเองก็พัฒนาไปในแนวทางเดียวกัน เมื่อกลายมาเป็นคำในภาษาฝรั่งเศส จากคู่เสียงพยัญชนะและอรรธสระคงเหลือไว้เพียงเสียงพยัญชนะต้น [g] และ [k] เช่น คำว่า *lingua* [lingwa] - *langue* [lãg], *quaerere* [kwaerere] - *querir* [kerir] เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การเปล่งเสียงดั้งเดิมยังคงทิ้งร่องรอยเอาไว้ให้เห็นอยู่ในรูปเขียนตัวสะกด

ถึงแม้ภาษาฝรั่งเศสจะมีคำยืมหลายคำจากภาษาอังกฤษซึ่งเขียนสะกดลงท้ายด้วยอักษร *W* ก็ตาม แต่ก็ไม่มีคำใดลงท้ายด้วยเสียงอรรธสระซึ่งต้องตามหลังด้วยเสียงสระเสมอและเสียง [w] ในภาษาอังกฤษเองก็ไม่อาจปรากฏในตำแหน่งท้ายคำได้ดังจะเห็นได้จากคำว่า *crew* [kru:], *blow* [bləu], *grow* [grəu], *wow* [wau], ฯลฯ เมื่อภาษาฝรั่งเศสรับคำเหล่านี้เข้ามาใช้ก็พยายามปรับเปลี่ยนวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับภาษาของตน กลุ่มอักษร *AW* จึงแทนเสียง [o] ในคำว่า *crawl* [krol], *squaw* [skwo] กลุ่มอักษร *OW* ก็จะแทนเสียงสระ [o] ในพยางค์ปิด เช่น คำว่า *browning* [brɔniŋ], *chow-chow* [ʃoʃo] และแทนเสียง [u] เมื่อมีเสียงพยัญชนะสะกดตามหลังมา เช่น คำว่า *clown* [klun] ส่วนคำว่า *interview* นั้นเปล่งเสียงเป็น [ɛtɛrvju] โดยพยางค์ท้ายเปล่งเสียงคล้ายกับภาษาอังกฤษ เสียงอรรธสระ [w] ซึ่งทำหน้าที่เป็นเสียงต้นภายในคำถูกตัดทิ้งไปในบางคำ ทั้ง ๆ ที่สามารถเปล่งเสียงได้ เช่น คำว่า *following* [fɔloin] ([fɔləuwiŋ]), *wallowing* [waloin] ([wɔləuwiŋ]) เทียบกับคำว่า *rowing* [rowin] ([rəuwiŋ]) อักษร *W* ซึ่งแทนเสียงอรรธสระ [w] ในตำแหน่งเสียงควบทุกคำเป็นคำยืมมาจากภาษาต่างประเทศ โดยสันนิษฐานล่วงหน้าได้ว่าน่าจะมาจากภาษาอังกฤษ

เช่น คำว่า *swap* [swap], *swing* [swiŋ], *tweed* [twid], *twist* [twist], *tweet* [twit], ฯลฯ ยกเว้นคู่อักษร *ZW* ซึ่งภาษาฝรั่งเศสยืมคำภาษาสวิสเยอรมันมาใช้หลายคำโดยที่อักษร *W* แทนเสียงพยัญชนะเสียดแทรก [v] ในคำว่า *zwinglianisme* [zvɛ̃glijanism] (หรือ [zvɛ̃glijanism] ตามแบบภาษาฝรั่งเศส), *zwinglien* [zvɛ̃glijɛ̃], *zwieback* [tsvibak] ในขณะที่คำว่า *zwanze* ซึ่งมาจากภาษาถิ่นของชาวเบลเยียมในกรุงบรัสเซลส์นั้นเปล่งเสียงเป็น [zwãz] อย่างไรก็ตาม คู่อักษร *SW* ในคำวิสามานยนามของภาษาฝรั่งเศสก็พอมิให้เห็นได้บ้าง อย่างเช่น ตัวละครเอกนามว่า *Swann* [zwan] ในนวนิยายชุด *A la recherche du temps perdu* ของ Marcel Proust ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดี

ในภาษาฝรั่งเศส เสียงอรรถสระ [w] และเสียงสระ [u] ถือเป็นเสียงแปรแบบสับหลักของหน่วยเสียงเดียวกัน (variantes combinatoires d'un même phonème) และสะกดด้วยอักษรคู่ *OU* ทั้งสองเสียงมักปรากฏในบริบทที่แตกต่างกันเป็นส่วนใหญ่ ไม่อาจปรากฏร่วมกันได้ในคำภาษาฝรั่งเศส เพราะไม่มีคำไหนสะกดด้วย **ouou* ในภาษาอังกฤษก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน จะสังเกตได้ว่าคำปุจฉากลุ่มที่ขึ้นต้นด้วยอักษร *W* เช่น *what* [wɒt], *where* [weə], *when* [wen], *why* [waɪ] จะเปล่งเสียงขึ้นต้นด้วยเสียงอรรถสระ [w] กับเสียงสระที่ตามหลังมาโดยไม่มีเสียง [h] ในขณะที่คำว่า *who* [hu:], *whom* [hu:m], *whose* [hu:z] จะเปล่งเสียง [h] โดยไม่ปรากฏเสียงอรรถสระ อย่างไรก็ตาม ภาษาฝรั่งเศสได้ยืมยืมคำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เข้ามาใช้เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาอาหรับ ฯลฯ ดังนั้นจึงอาจพบเสียง [w] ปรากฏร่วมกับเสียง [u] เช่น ในคำว่า *weltanschauung* [vɛltanʃawuŋ(g)] ซึ่งยืมมาจากภาษาเยอรมัน ทั้งสองเสียงสะกดด้วยอักษร *U* เหมือนกัน ในขณะที่อักษร *W* แทนเสียง [v] พยัญชนะเสียดแทรก

4. สรุป

ในปัจจุบัน ทั้งอักษร *U* และอักษร *V* ซึ่งมีวิวัฒนาการไปอย่างมาก ไม่ได้แทนเสียงแบบเดียวกันเหมือนเช่นในอดีตอีกต่อไป ในคำภาษาฝรั่งเศส อักษรทั้งสองตัวไม่ได้ทำหน้าที่แทนเสียงสระ [u] เหมือนอย่างภาษาละตินซึ่งเป็นภาษาแม่ผู้ให้กำเนิด ฟ็องเฟาแฝดคนละฝาหันไปเลือกทางเดินที่แยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิง ในคำภาษาฝรั่งเศส อักษร *U* เปลี่ยนมาใช้แทนเสียงสระ [y] และเสียงอรรถสระ [ɥ] การเลือกอ่านออกเสียงไหนต้องอาศัยหลักการทางสัทวิทยา ในคำยืมจากภาษาต่างประเทศ อักษร *U* ยังแทนเสียงสระ [u] หรือเสียงอรรถสระ [w] อักษรตัวเดียวซึ่งสามารถแทนได้ถึงสี่เสียงนั้นสร้างความยุ่งยากและสับสนในการอ่านภาษาฝรั่งเศสมิใช่น้อย จำเป็นต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับประวัติของคำซึ่งไม่ใช่เรื่องที่จะสืบสาวได้ง่ายดายนัก ตรงกันข้าม อักษร *V* กลับใช้แทนเสียงพยัญชนะ [v] ได้อย่างเต็มตัว และไม่

แทนเสียงอื่นได้อีกเลย การอ่านไม่จำเป็นต้องอาศัยความจำหรือการท่องกฎเกณฑ์เหมือนอย่างอักษรฟาแลต อักษรพยัญชนะตัวนี้จึงเป็นหนึ่งในอักษรไม่ก่ตัวที่ทำหน้าที่แทนเสียงเพียงเสียงเดียว อย่างไรก็ตาม เสียงพยัญชนะ [v] ยังแทนด้วยอักษร W ในคำยืมจากภาษาต่างประเทศ และความยุ่งยากยังไม่หมด เพราะอักษร W สามารถแทนเสียงอรรธสระ [w] ได้อีกด้วย อักษรหนึ่งตัวแทนหลายเสียงก็สร้างความงุนงงมากพออยู่แล้ว เสียงหนึ่งเสียงยังแทนด้วยอักษรได้หลายตัวอีก ก็ทำให้ความสับสนเพิ่มเป็นทวีคูณ

เอกสารอ้างอิง/ Références bibliographiques

กรชนก ชัยอนันต์. (2556). *คู่มือเรียนภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่เริ่มต้น จน พูด อ่าน เขียน ได้*.

กรุงเทพฯ: Dดี.

คู่มือสนทนาฉบับพกพาภาษาฝรั่งเศส. (2556). *Berlitz* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

สวางค์ มะลิกุล. (2556). *ไวยากรณ์ฝรั่งเศส* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

BECHADE, H. -D. (1994). *Grammaire française*. Paris : Presses Universitaires de France.

BONNARD, H. (1953). *Notions de style de versification et d'histoire de la langue française*. Paris : Société universitaire d'Éditions et de Librairie.

DONOHUE-GAUDET, M. -L. (1969). *Le vocalisme et le consonantisme*. Paris : Librairie Delagrave.

FOUCHE, P. (1959). *Traité de prononciation française*. Paris : Editions Klincksieck.

GAATONE, D. (1976). « Semi-voyelles de transition en français ». *Folia Linguistica*. Nr. x-3/4. Den Haag : Mouton.

GRAMMONT, M. (1966). *Traité pratique de prononciation française*. Paris : Librairie Delagrave.

_____. (2001). *Grands repères culturels pour une langue : le français*. Sous la direction de Roberte Tommassone. Collection dirigée par Roberte Desplanques. Paris : Hachette Education.

_____. (2003). *Le Grand livre de la langue française*. Sous la direction de Marina YAGUELLO. Paris : Editions du Seuil.

GREVISSE, M. (2005). *Le Bon Usage* (Treizième Éditions). DeBoeck : Duculot.

- LABORDERIE, N. (2012). *Précis de phonétique historique*. Paris : Armand Colin.
- LEON, M. (2003). *Exercices systématiques de prononciation française*. Paris : Hachette
Français langue étrangère.
- LEON, P., & LEON, M. (1969). *Introduction à la phonétique corrective* (Deuxième Edition).
Paris : Hachette/Larousse.
- LEON, P. R. (1961). *Prononciation du français standard*. Paris : Didier.
- Le Nouveau Petit Robert. (1988). Paris : Dictionnaires Le Robert.
- _____. (1996). Paris : Dictionnaires Le Robert.
- LYCHE, C., & GIRARD, F. (1995). « Le mot retrouvé ». *Lingua*. Elsevier. 205-221.
- MALMBERG, B. (1972). *Phonétique française*. Kristianstad : Hermods.
- MARTINON, P. (1913). *Comment on prononce le français*. Paris : Larousse.
- PERRET, M. (2008). *Introduction à l'histoire de la langue française* (3e édition). Paris :
Armand Colin.
- TRANDEL, B. (2003). « Les sons du français ». *Le grand livre de la langue française*.
Sous la direction de Marina YAGUELLO. Paris : Seuil.
- WAGNER, R. L., & PINCHON, J. (1962). *Grammaire du français classique et moderne*.
Paris : Hachette.
- WIOLAND, F. (2005). *La vie sociale des sons du français*. Paris : L'Harmattan.
- YAGUELLO, M. (1981). *Alice au pays du langage*. Paris : Editions du Seuil.